

FOLYTATÓDIK A KÜZDELEM AZ ILLEGÁLIS LETÖLTÉSEK ELLEN

A digitális korszak beköszöntével, az internet megjelenésével és rohamos fejlődésével a kommunikáció egyszerűbbé vált, felgyorsult. Ez a változás azonban nem csak pozitív eredményeket hozott magával. A világhálón elérhető információ szinte bármi lehet, ami digitális formátumban megjeleníthető, és mivel a szerzői alkotások nagy része digitalizálható, így azok is az internetes adatforgalom tárgyai lehetnek.

Az elmúlt időben számos tanulmány született az online szerzői jogi tartalmak illegális felhasználása, illetve az internetszolgáltatók felelősségének szabályozása kapcsán. Jelen tanulmány célja nem a fájlcsere technikai hátterének bemutatása és nem is a negatívumokra, problémákra való rávilágítás, hanem az „illegális letöltés” elleni küzdelem eredményeinek „pozitív köntösben” való bemutatása: érintve az amerikai szabályozást, az Európai Unió elektronikus kereskedelemről szóló irányelvét, valamint az ennek eredményeképpen megalkotott „magyar” értesítési és eltávolítási eljárást, részletesen kitérve a „három csapás” rendszer bevezetésére. A szabályalkotási tendencia széles körű volt az elmúlt években, akár a nemzeti, akár az uniós jogalkotás eredményeit vizsgáljuk. A jogszabályalkotók több szintet céloztak meg. Egyrészt folyamatban van a közvetítő szolgáltatók (internetszolgáltatók, tárhelyszolgáltatók) felelősségét megállapító szabályok kidolgozása – akik gyakran előszetettel értelmezik felelősségkizárásként az európai uniós elektronikus kereskedelmi szabályozást. Ezen a téren főleg a bírói gyakorlatnak köszönhetőek a pozitív eredmények, és nem maguknak a jogszabályoknak. Másrészt egyre több rendelkezést vezetnek be Európában, amelyek célja a „végső felhasználó” internetelérésének a felfüggesztése. Ezen szabályok az illegális letöltés elleni küzdelem legújabb – remélhetőleg hatásosnak bizonyuló – törekvései.

Az utóbbi években kialakított rendszerek még „gyerekcipőben járnak”, sőt az országok többségében az új szabályozások éppen tesztelés vagy bevezetés alatt állnak. Most vizsgáljuk meg az egyes nemzetek, valamint az Unió „elképzeléseit” és azok megvalósítását! Érvek és ellenérvek sokaságával találjuk szemben magunkat. „Lássuk, hogy kinek lehet igaza” ..., és próbáljuk meg eldönteni, hogy melyik szabályozás a legmegfelelőbb az interneten történő jogsértések megakadályozására.

Egyesült Államok – Digital Millennium Copyright Act

Kezdjük egy kis tengerentúli kitekintéssel. Az Egyesült Államok „úttörőnek” számít az interneten elkövetett szerzői jogi jogsértések elleni harcban. 1998-ban megszületett a Digital Millennium Copyright Act (továbbiakban: DMCA),¹ amelynek célja az amerikai szerzői

¹ Lásd: http://en.wikipedia.org/wiki/Digital_Millennium_Copyright_Act.

jogi törvény „módosítása” volt. A DMCA szabályozza többek között az internetszolgáltatók – szerzői jogot sértő online tartalmakkal kapcsolatos – felelősségkorlátozó rendelkezéseit. A DMCA négy cselekményt különböztet meg: egyszerű adatátvitel – továbbítás, gyorsítótárolás, tárhelyszolgáltatás, keresőmechanizmusokban tartalom elhelyezése a könnyebb hozzáférés érdekében. Nézzük röviden a tanulmány szempontjából releváns rendelkezéseit!

A törvény részletesen szabályozza az internetszolgáltató közvetett felelőssége korlátozásának feltételeit: a szolgáltató akkor hivatkozhat felelősségének korlátozására, ha az egyszerű adatátvitel során nem ő választja ki a címzettet és a továbbítandó tartalmat, nem ő kezdeményezi az átvitelt, nem változtatja meg a tartalmat, és csak addig tárolja, ameddig az a továbbításhoz szükséges. További feltétel, hogy a jogsértő cselekményből a szolgáltatónak közvetlen vagyoni előnye nem származhat.

A DMCA vezette be először az értesítési és eltávolítási eljárást² (*a notice and take down*). A szolgáltató nem hivatkozhat a jogsértésről való tudomás hiányára, és nem alkalmazható a felelősségkorlátozás. Azonban ha lefolytatja a törvény által lehetővé tett eltávolítási eljárást, mégis mentesülhet a felelősség alól. A törvény nem állít fel tartalomfigyelési kötelezettséget a szolgáltató részére, valamint nem kell „nyomoznia” sem a feltételezett jogsértések után. Ez a rendelkezés az egyén magánszférájához való jogot védi.³

Anti-Counterfeiting Trade Agreement – ACTA-egyezmény⁴

Az USA kapcsán feltétlenül említést érdemel – a napjainkban igen aktuális – ACTA-egyezmény (Anti-Counterfeiting Trade Agreement),⁵ azaz a hamisítás elleni kereskedelmi megállapodás. Még 2006-ban az Egyesült Államok és Japán kezdeményezte az egyezmény megkötését, azonban a viták azóta is folynak. Az egyezmény szintén hatáson jogvédelmet jelenthet az illegális szoftverkereskedelem és egyéb, a szerzői jogok megsértéséből származó károk megelőzésére. Az ACTA rendelkezései – hasonlóan a DMCA-hoz – szabályozni kívánják az internetszolgáltatók felelősségét: a tervek szerint ugyanis a szolgáltatók felelhetnek a felhasználók jogsértő tevékenységéért.⁶

Az ACTA kötelezné a szolgáltatókat, hogy hozzanak olyan intézkedéseket, amelyek elrettentik a felhasználókat a szerzői jogi védelem alatt álló tartalmak jogtalan tárolásától és továbbításától, végső soron szakítsák meg az e szabályok ellen vétkező ügyfeleik

² Mezei Péter: Digitális sampling és fájlcsere. Szegedi Tudományegyetem Állam-és Jogtudományi Kar, Összehasonlító Jogi Intézet, Szeged, 2010, p. 216.

³ Bővebben lásd Imre Melinda: Az Internet-szolgáltatók felelősségének szabályozása a szerzői jogot sértő tartalmak tekintetében. *Iustum Aequum Salutare* II., 2006/1–2. p. 217.

⁴ <http://ec.europa.eu/trade/creating-opportunities/trade-topics/intellectual-property/anti-counterfeiting/>.

⁵ http://en.wikipedia.org/wiki/Anti-Counterfeiting_Trade_Agreement.

⁶ Johnny Ryan, Caitriona Heintz: Internet access controls: Three Strikes „graduated response” initiatives; <http://johnnyryan.wordpress.com/2010/04/24/three-strikes-copyright-and-copytight/>.

internetkapcsolatát. Az Európai Internetszolgáltatók Szövetségének álláspontja szerint az olyan emberi alapjogokat illető kérdéseket, mint amilyen a világhálóhoz való szabad hozzáférés joga, nem lehet kereskedelmi megállapodásokban szabályozni, helyette inkább átlátható nemzetközi jogalkotási folyamatban határoznának róluk. Amennyiben az egyezmény életbe lép, az internetszolgáltatók lennének felelősek minden fel- és letöltött anyagért, ami szerzői jogot sért. Eltörölnék a 24 órás várakozást is, azaz ha egy szolgáltatót felszólítanak arra, hogy távolítsa el egy jogsértő anyagot, nem szólhat az érintett ügyfélnek, hanem azonnal törölnie kell a szóban forgó tartalmat.⁷

A 2010 őszén nyilvánosságra került szerződéstervezet⁸ a – későbbiekben részletezésre kerülő – francia „három csapás” rendszer kiterjesztését szorgalmazza.⁹ Valószínűsíthető, hogy ősszel a Japánban megtartandó ACTA-tanácskozáson elkészülhet az egyezmény végleges szövege.¹⁰

Az elektronikus kereskedelemről szóló irányelv – az internetszolgáltatók felelősségének az „erősítése” – értesítési és eltávolítási eljárás

A DMCA-ban szabályozott értesítési és eltávolítási eljárásnak megfelelő szabályozást az Európai Unióban az elektronikus kereskedelemről szóló irányelv¹¹ tartalmazza.

Az Európai Parlament és a Tanács 2000-ben alkotta meg az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások, különösen az elektronikus kereskedelem egyes jogi vonatkozásairól szóló 2000/31/EK irányelvet¹² (röviden: az elektronikus kereskedelemről szóló irányelv, a továbbiakban: irányelv).

Mielőtt nekilátunk az irányelv elemzésének, tisztázzuk a folyamat szereplőit!

Vannak egyrészt a fájlcsereben a tartalmat megosztó és letöltő személyek, akik szerzői jogi szempontból felhasználást végeznek. Másrészt vannak a fájlcsereelő hálózat működtetéséhez szükséges olyan személyek, akik a hálózat működési feltételeit megteremtik, a hálózat felhasználóit „összehozzák”. Ezen tevékenységükkel közvetlen felhasználási cselekményt nem valósítanak meg, azonban tevékenységük közvetlen eredménye a hálózati felhasználók általi tömeges jogsértés.

⁷ <http://www.jogiforum.hu/hirek/22361#axzz0yvkCgBXV>.

⁸ http://keionline.org/sites/default/files/acta_aug25_dc.pdf.

⁹ http://index.hu/tech/jog/2010/09/09/amerika_raerolteti_a_masolasvedelmet_a_vilagra/.

¹⁰ Az EU álláspontját az egyezménnyel kapcsolatban lásd később, az Európai Unió – távközlési csomag c. részben.

¹¹ Az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások, különösen az elektronikus kereskedelem egyes jogi vonatkozásairól szóló 2000/31/EK irányelv.

¹² Lásd: <http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:CeH8JULTfmkJ:cvista.taiex.be/Fulcrum/CCVista/hu/32000L0031-HU.doc+eur%C3%B3pai+uni%C3%B3+2000/31/EK+ir%C3%A1nyelv&cd=&hl=hu&ct=clnk&gl=hu>.

Ennek a csoportosításnak megfelelően vizsgáljuk az internetszolgáltatók felelősségét, valamint a végső felhasználók, letöltők „szankcionálására” felépített rendszereket, mely rendszerek működésében szintén kiemelt szerepük van az internetszolgáltatóknak. Először nézzük meg a közvetítő szolgáltatók szerepét!

Az irányelv 12–14. cikke szól az internetszolgáltatók felelősségének a korlátozásáról. Az irányelv meghatározza a szolgáltató köteleességét: a tudomásra jutást követően a jogsértő tartalmat el kell távolítani vagy hozzáférhetetlenné kell tenni. Az irányelv rendelkezik arról is, hogy a bíróságok a szolgáltatót bizonyos anyagok eltávolítására kötelezhetik.

Az irányelv ezen rendelkezésének célja az volt, hogy a szolgáltatót mentesítse a felelősség alól, és nem az, hogy a személyiségi jogokat védje. Az irányelv szerint a szolgáltató nem köteles ellenőrizni az általa közvetített tartalmat, tehát nem felelős a közvetített tartalomért, ha közzétételét nem ő kezdeményezte, fogadóját nem ő választja ki, és a tartalmat nem változtatja meg; továbbá nem felelős a tárolt tartalomért, amelynek sem a jogellenességéről, sem az annak alapjául szolgáló tényekről nem volt tudomása. Amennyiben azonban ilyen tényekről tudomást szerez, köteles azt – már az előzőekben említettek szerint – gyorsan eltávolítani vagy hozzáférhetetlenné tenni.

A jogszabály nem arra kötelezi a szolgáltatót, hogy eltávolítsa a jogellenesnek vélt tartalmat, amelyet valaki kifogásolt, hanem csak felelőssé teszi abban az esetben, ha a jogellenességről tudomást szerez, és mégsem távolítja azt el. A bíróság az, aki a tartalom jogellenességét megállapíthatja. Fontos megállapítani, hogy sérülhet a szólásszabadság, ha a tartalmat bírósági megállapítás nélkül távolítják el. A szolgáltató védelme nem megfelelően biztosított, ha ugyanis a bíróság utóbb jogellenesnek találja azt az anyagot, amelyet ő nem távolított el, akkor a jogszabály alapján mulasztása miatt felelőssé tehető. Arra az esetre pedig, ha olyan anyagot távolít el, amelyet a bíróság utóbb jogszerűnek mond ki, a jogszabály nem nyújt védelmet a tartalomszolgáltató kártérítési keresete ellen.

A szolgáltatónak ki kell kötnie a tartalomszolgáltatóval kötött tárolási szerződésben, hogy amennyiben egy anyag jogellenességének a leghalványabb gyanúja felmerül, joga van azt eltávolítani.¹³

Visszaélészerűen is alkalmazható az értesítési és eltávolítási eljárás például a versenytársak részéről, azzal a céllal, hogy ideiglenesen hozzáférhetetlenné tegyenek egy honlapot. Hiába fogalmaz meg szankciót a jogszabály a rosszhiszemű értesítővel szemben, ha a jóhiszemű tartalomszolgáltató anyagát addigra már – a jogszabály egyértelmű kötelezést jelentő rendelkezése értelmében – eltávolították.¹⁴

A Európai Unió nem tétlenkedik. A bizottság nyilvános konzultációt hirdetett az elektronikus kereskedelemről szóló irányelv végrehajtásáról. A konzultáció tárgyát képezi – többek kö-

¹³ Bővebben lásd: *Imre*: i. m. (3), p. 213–227.

¹⁴ *Dr. Bayer Judit*: A személyiségi jogsértések kontra szólásszabadság a neten: eltávolítás vagy válaszadás? Médiakutató, 2003, ősz.

zött – a közvetítő szolgáltatók felelősségét megállapító rendelkezésekkel kapcsolatos gyakorlati tapasztalatok összegyűjtése, azok értékelése. A konzultáció 2010. október 15-én zárul.¹⁵

Az irányelv értesítési-eltávolítási eljárásra vonatkozó részét Ausztria, valamint Magyarország is átvette. Nézzük, nálunk hogyan sikerült részleteiben is szabályozni ezt a kérdést!

Értesítési-eltávolítási eljárás – Magyarország

Az elektronikus kereskedelmi szolgáltatások, valamint az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások egyes kérdéseiről szóló 2001. évi CVIII. tv. (a továbbiakban: Elker tv.) 13. §-ában foglalt rendelkezések célja, hogy a jogsértés megállapítására és a további igények érvényesítésére irányuló – gyakran hosszadalmas – bírósági eljárás megindítása előtt lehetőséget biztosítson a jogosult számára a jogait feltételezhetően sértő tartalmak hozzáféréseinek letiltatására vagy eltávolíttatására.

A törvény lényege, hogy a szerzői jogi jogosult megfelelő értesítése nyomán „az internetszolgáltató a sérelmezett tartalom ideiglenes eltávolítása és a tartalomszolgáltató értesítése útján a vitát megpróbálja a tartalomszolgáltató és a jogosult közé terelni, ezáltal saját felelősségét az adott ügyben kizárni.”¹⁶

A törvény által meghatározott felelősségi rendszer igencsak sajátos. Az internetszolgáltatók tevékenységei közé tartozik: az átmeneti közbenső tárolás, a tárhelyszolgáltatás, valamint online keresőeszközök biztosítása. Ennek tisztázása feltétlenül szükséges a későbbiekben bemutatott jogesetek megértéséhez.

A „menetrend” az alábbi: a szerzői jogok megsértésének észlelése esetén írni kell egy felszólító levelet az internetes lap gazdájának (a honlap szerkesztőjének), mely engedély nélkül jelentette meg a védett szerzői jogi alkotást, hogy távolítsa azt el az oldalról. Amennyiben a felszólítás nem vezet eredményre, úgy az internetszolgáltatóhoz kell fordulni. Közkiratban vagy teljes bizonyító erejű magánokiratban fel kell hívni az internetszolgáltatót, hogy távolítsa el a jogsértő tartalmat. Az internetszolgáltató 12 órán belül köteles a sérelmezett tartalomhoz való hozzáférést megszüntetni vagy a tartalmat eltávolítani. A honlap készítőjét, vagyis a tartalomszolgáltatót három munkanapon belül tájékoztatni kell.

Ha a tartalomszolgáltató nem él kifogással a fent részletezett intézkedésekkel szemben, akkor az eljárás befejeződik. Amennyiben az internetszolgáltatónál nyolc napon belül kifogással él, az utóbbi köteles a sérelmezett tartalom hozzáféréstől újból biztosítani, és egyidejűleg erről tájékoztatni az eljárást kezdeményező jogosultat. A jogosult a tájékoztatástól számított tíz munkanapon belül köteles a jogsértéssel kapcsolatos igényeit bírósági úton érvényesíteni. A bírósági beadványt – a benyújtástól számított három munkanapon belül

¹⁵ http://ec.europa.eu/internal_market/consultations/2010/e-commerce_en.htm.

¹⁶ *Szinger András, Tóth Péter: Gyakorlati útmutató a szerzői joghoz.* Novissima Kiadó, Budapest, 2004, p. 238.

– meg kell küldeni az internetszolgáltatónak, aki annak kézhezvételét követően 12 órán belül újból köteles eltávolítani a sérelmezett tartalmat, és erről a tartalomszolgáltatót három munkanapon belül értesíteni.¹⁷

A kezdeményező jogosultnak értesítési kötelezettsége van az internetszolgáltató felé a bírósági eljárás jogerős eredményéről, aki köteles a döntés függvényében az eltávolítást fenntartani vagy a tartalmat visszaállítani.

Ha az internetszolgáltató a törvénynek megfelelően jár el (lefolytatja az értesítési-eltávolítási eljárást), nincs tudomása arról, hogy az általa végzett szolgáltatás szerzői vagy kapcsolódó jogot sért, valamint úgy jár el, ahogyan az az adott helyzetben általában elvárható, szerzői jogi alapon nem vonható felelősségre.¹⁸

A magyar és az uniós szabályok kapcsán elmondhatjuk, hogy a magyar törvény a közösségi irányelvhez képest részletesen felvázolja az értesítési-eltávolítási eljárást.¹⁹

Bár az irányelv és az ennek megfelelően meghozott törvények próbálják mérsékelni a szolgáltató felelősségét, „a bírói gyakorlat egyre termékenyebb az Elker-szabályozás igazi célja (egy limitált, de létező közvetítői felelősség) kimunkálása irányában.”²⁰

Európai Unió – távközlési csomag

Az utóbbi időben az Unióban is központi téma lett a „digitális jövő”, valamint annak szabályozása. Májusban az Európai Parlament és a Bizottság is ún. digitális menetrendet hozott nyilvánosságra.²¹ A Bizottság a szerzői jogi engedélyezés és a több tagállamot érintő engedélyezési eljárások leegyszerűsítése révén lehetővé kívánja tenni a legális online tartalmakhoz való hozzáférést.

„Az internetnek szabadnak kell lennie, de az nem lehet teljesen szabályozásmentes” – nyilatkozta a távközlési jogszabálycsomag fogyasztóvédelmi aspektusaiért felelős Malcolm Harbour, EP-képviselő.

Kétévnyi tárgyalás után az Európai Parlament elfogadta a távközlési csomagot.²² Az új szabályozás erősíti az internetezők jogait, nagyobb figyelmet fordít a személyes adatok védelmére, és fokozza a vállalatok közötti versenyt. Az EU távközlési csomagja összesen 12 fontos reformintézkedést tartalmaz, melyek nem képezik tárgyát jelen tanulmánynak, így csak a csomag internetre vonatkozó pontjaival foglalkozunk. Az új szabályok szerint az internet-hozzáférést csak akkor lehet korlátozni, ha „megfelelő, arányos és szükséges egy

¹⁷ Elker tv. 13. §.

¹⁸ Elker tv. 13. § (12).

¹⁹ Bővebben lásd Imre: i. m. (3), p. 217.

²⁰ <http://eszerint.blog.hu/search?searchterm=nicsak&searchmode=OR&submit=Keres%C3%A9s>.

²¹ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+REPORT+A7-2010-0066+0+DOC+XML+V0//HU>.

²² <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?language=EN&type=IM-PRESS&reference=20091123IPR65038>.

demokratikus társadalomban”, és ez esetben is csak akkor, ha előzetesen egy tisztességes és pártatlan eljárást folytattak le, melynek során az érintett felhasználó lehetőséget kap arra, hogy elmondhassa véleményét. Egy efféle intézkedés során mindazonáltal „tisztelőben kell tartani az ártatlanság véelmét és a magánszférához fűződő jogot”.²³

Az EP közleménye szerint az új jogszabály ezzel – a világon elsőként – az alapvető jogokkal egyenlő jogi védelmet biztosít az internet-hozzáférésnek. „Biztosítani akartuk, hogy a polgárok jogait soha ne lehessen figyelmen kívül hagyni” – mondta a parlamenti jelentéstevő, Catherine Trautmann. A képviselő hozzátette: „Ez az első alkalom, hogy egy jogi szöveg az internethasználatra mint az alapvető jogok és szabadságok gyakorlására utal”.²⁴

A csomag elfogadását számos vita előzte meg, főleg a 138-as kiegészítés kapcsán. A kiegészítés szerint egyetlen felhasználó sem figyelgethető meg, ellenőrizhető, és az internet-hozzáférése sem blokkolható bírói engedély nélkül. A kiegészítésnek több ellenzője is akadt, akik követelték annak kivételét a csomagból. Többek között Nicolas Sárközy, aki azzal indokolta álláspontját, hogy a rendelkezés lehetetlenné teszi az internetes kalózkodok elleni küzdelmet. Az Unió adatvédelmi biztosa, Peter Hustinx²⁵ tiltakozott az internet-hozzáférési tiltás mint szankció ellen, álláspontja szerint ez nem megoldás a szerzői jogi jogsértésekre. Hustinx azt tartotta elfogadhatónak, ha a cégek csak szerzői jogi figyelmeztetéseket küldenek az embereknek. A személyes és esetleg fenyegető vagy felelősségre vonást kilátásba helyező üzenetek, valamint az internetblokkádok alkalmazása azonban már túllépi a határt. Emellett szerinte mindent el kell követni azért, hogy a felhasználók teljes körű ellenőrzése, megfigyelése semmiképpen se valósulhasson meg Európában. Hosszú viták és véleményütköztetések után végül elfogadták a távközlési csomagot a már fent említett rendelkezésekkel.

A Parlament sokat változtatott korábbi álláspontján: ez utóbbi szerint ugyanis csak bíróság dönthetett volna az internet letiltásáról. A végső változat azonban bírói engedély helyett már „csak” a tisztességes és pártatlan eljárás lefolytatásának szükségességét hangsúlyozza. Ez a megfogalmazás sajnos magában hordozza annak a veszélyét, hogy mindenki kénye-kedve szerint fogja értelmezni a rendelkezést.

2010 szeptemberében a 11. Salzburgi Távközlési Fórum keretében mutatta be az Unió digitális programtervének legfontosabb pontjait. Többek között az alábbi részlet is elhangzott.

„Természetesen vannak vitatott kérdések. Ezek közé tartozik a távközlési adattárolás, amelyről ősszel fog tárgyalni az Európai Bizottság, illetve a hozzáférés-blokkolások ügye. Úgy gondolom, hogy ezekről további viták lesznek. Abban mindenki egyetért, hogy bizonyos tartalmakhoz a hozzáféréseket blokkolni kell. Aligha hiszem például, hogy a gyermek-

²³ Bővebben lásd: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?language=EN&type=IM-PRESS&reference=20091123IPR65038>. és http://www.europarl.europa.eu/news/public/focus_page/008-73866-120-04-18-901-20100430FCS73854-30-04-2010-2010/default_p001c008_hu.htm.

²⁴ <http://www.bruxinfo.hu/cikk/20091126-a-versenyt-fokozzak-az-uj-tavkozlesi-szabalyok.html>.

²⁵ Eva Nagle: „To Every Cow its Calf, to Every Book its Copy” – Copyright and Illegal Downloading after EMI (Ireland) Ltd v Eircom. Entertainment Law Review, 21. évf. 6. sz., 6 p. 212.

pornográfia esetében erről bárkinek is más lenne a véleménye. De nem szabad túl messzire menni sem, hiszen a túlzó blokádok könnyedén cenzúrát jelenthetnek.”²⁶

A szabályozás pontos kimunkálása, valamint a gyakorlat még várat magára.

A teljes távközlési reformcsomag azt követően lép hatályba, hogy a jogszabályokat közzéteszik az EU hivatalos lapjában (december 18.). Ezt követően a tagállamoknak 2011 júniusáig kell a reformcsomag intézkedéseit átültetniük nemzeti jogszabályaikba.²⁷

Mivel az Unió álláspontja az, hogy az alapvető jogokkal egyenlő jogi védelmet kell biztosítani az internet-hozzáférésnek is, így az ACTA fent említett rendelkezése ellentétes a távközlési csomaggal. Az Európai Parlament többek közt kizárja, hogy a szerzői jogok megsértésével vádolt internetezők internet-hozzáférését bírói engedély nélkül korlátozni lehessen, valamint azt szorgalmazza, hogy a digitális környezetben a szerzői jogokra vonatkozó végrehajtási eljárások teljes mértékben megfeleljenek a közösségi vívmányoknak.²⁸

Joggyakorlati megoldások

A külföldi bírói gyakorlat szerint ha a szolgáltató az adott tartalom jogsértő felhasználásáról a jogosult értesítése alapján tudomást szerez, akkor annak a tartalomnak az adott szolgáltatása keretében történő újbóli jogsértő felhasználása esetén a felelőssége már a tartalom újbóli megjelenésének megakadályozására is kiterjed. Azaz köteles az Elker tv. 11. §-ának b) pontja szerint eljárni a jogosult újabb értesítése nélkül is.²⁹

Erre mutat a már korábban a Mininova- és a Dailymotion-ügyben hozott döntés is.

A felperes (Zadig Productions) kérte a bíróságtól annak megállapítását, hogy a *Dailymotion* (alperes) a tartalmak közzétételéért felhasználóként felel. Ő az, aki a műveket a nyilvánosság felé közvetíti, valamint reklámokkal adja el a tárhelyeket, így köteles felhasználóként felügyelni a weboldalra feltöltött tartalmakat, és viselni a felelősséget.

A bíróság az alperest tárhelyszolgáltatónak minősítette és nem felhasználónak, mert az általa végzett tevékenység tisztán technikai jellegű, valamint a reklámok (azok bevételei) nem relevánsak a felelősség megállapításakor.

Azonban tárhelyszolgáltatóként sem mentesül teljesen az alperes a feltöltött tartalmak vizsgálata alól, hiszen törvénybe foglalt kötelezettségeknek kell megfelelnie („*French law on Confidence in the Digital Environment*”). Amint értesítették a jogsértő videók visszahelyezé-

²⁶ Bernd Langeheine, az Európai Bizottság elektronikus kommunikációs politikájáért felelős igazgatója; http://www.sg.hu/cikkek/76675/fokuszban_az_europai_unio_digitalis_tervei.

²⁷ Ryan, Heintz: i. m. (6).

²⁸ <http://www.jogiforum.hu/hirek/22361#ixzz0yNYSjQqR>.

²⁹ A 2. § ld) pontjában meghatározott közvetítő szolgáltató akkor nem felel az információ 2. § ld) pontja szerinti hozzáférhetővé tételével okozott kárért, ha
a) nincs tudomása az információval kapcsolatos jogellenes magatartásról vagy arról, hogy az információ bárkinek a jogát vagy jogos érdekét sérti;
b) amint az a) pontban foglaltakról tudomást szerzett, haladéktalanul intézkedik az elérési információ eltávolításáról vagy a hozzáférés megtiltásáról. (Elker tv. 11. §)

séről, köteles volt azokat eltávolítani, valamint köteles volt megtenni minden szükséges és elvárható intézkedést azért, hogy megakadályozza a jogsértő videó ismételt visszahelyezését a weboldalra.³⁰

A holland BREIN 2008 nyarán indított pert a világ legnagyobbak tartott BitTorrent indexáló oldalával szemben. A felperes szerint a *Mininova* a torrentfájlok indexálása segítségével hozzájárult a szerzői jogilag védett tartalmak fogyasztók általi jogellenes megosztásához. A BREIN szerint ráadásul az alperes értesítési és eltávolítási gyakorlata nem volt képes hatékonyan szembeszállni a jogsértésekkel, mivel az eltávolítást követően újból feltöltött torrentfájlok eltávolítása érdekében újból értesítést kellett a jogosultnak küldenie a *Mininova* felé.

A bírósági döntés értelmében a *Mininova* szolgáltatása nem sérti a szerzői és szomszédos jogi jogosultak jogait, azonban elektronikus kereskedelmi jogszabályokba ütközik azáltal, hogy értesítési és eltávolítási eljárása nem kellően hatékony.

A bíróság elrendelte, hogy a *Mininova* stábja három hónapon belül töröljön minden jogsértő tartalomra utaló torrentfájlt a rendszeréből, ellenkező esetben napi 1000 eurós bírság kiszabását írta elő az ítélet. A *Mininova* végül, még a három hónapos határidő előtt, észlelte, hogy képtelen lesz a jogellenes tartalmakra utaló valamennyi torrentfájlt törölni, úgy döntött, hogy majdnem az összes torrentfájlt törli.³¹

A bírói jogalkotás a jövőben is követni látszik a tendenciát, a döntések ugyanis egyre szigorúbbak. Az *FTD BV és Eyeworks*-ügyben a holland bíróság megállapította, hogy az a szolgáltatás, amely a szerzői jogilag védett tartalom letöltésének megkönnyítésére irányul, önmagában nyilvánosság számára hozzáférhetővé tételnek minősül, tehát szerzői jogi értelemben vett felhasználás. A hágai Nemzetközi Bíróság magában az ítéletben is hivatkozik a korábban született és fent már említett *Mininova*-döntésre.³²

A holland BREIN nevű, több szerzői jogi jogosult által alapított érdekérvényesítő szervezet eljárást indított a „*The Pirate Bay*”³³ weboldalt üzemeltető három svéd állampolgár ellen. A *The Pirate Bay* olyan indexeket (közvetlen elérhetést) tartalmaz, amelyek BitTorrent oldalakra mutatnak. A BitTorrent médiatartalmak (filmek, zenék, számítógépes játékok) internetes áramlását teszi lehetővé anélkül, hogy ehhez a tartalmak jogosultjainak engedélyét kérnék. Annak ellenére, hogy az alperes nem jelent meg a tárgyaláson, a BREIN keresetének a bíróság helyt adott, és elrendelte, hogy blokkolja minden internetes kereskedelmét, amely Hollandiából származik.³⁴

³⁰ <http://www.kluweripcases.com/toc-fulltext.aspx?id=KLI-EUIPC-20091701-FR-cr>.

³¹ Mezei Péter, Németh László: Mozgásban a fájlmegosztók – negyedik generációs fájlcsere és a láthatáron? Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle, 5.(115.) évf. 2. sz., 2010. április, p. 52–82.

³² <http://www.boek9.nl/www.delex-backoffice.nl/uploads/file/Boek9%20/Boek%209%20Uitspraken/Auteursrecht/FTD%20Eyeworks%20Judgment.pdf>.

³³ Lásd bővebben: Mikko Manner, Johanna Flythström: Another Flag in the PirateBay – Internet Service Provider not Responsible for Blocking Bittorrent File-sharing Services in Norway. Entertainment Law Review, 21. évf. 6. sz., p. 237–240.

³⁴ Lásd bővebben: Mezei, Németh: i. m. (31).

A SABAM francia jogkezelő perelte a Tiscali internetszolgáltatót (ISP), és követelte, hogy akadályozza meg a felhasználóit abban, hogy illegálisan a P2P-szoftverek által védett tartalmakat cseréljenek.³⁵

A bíróság hangsúlyozta, hogy mindez nem arra kötelezi az internetszolgáltatót, hogy felügyelje, monitorozza a hálózatot, továbbá az ISP az elektronikus kereskedelmi irányelvben foglaltak szerinti mentesülési lehetősége töretlenül fennáll.

A Párizsi Fellebbviteli Bíróság végül elmarasztaló ítéletet hozott a Tiscali Media tárhelyszolgáltatóval szemben, jelenleg előzetes döntéshozatali eljárás³⁶ zajlik az Európai Bíróság előtt.³⁷

Lássunk egy példát a *hazai joggyakorlatra* is. A Szegedi Ítéletábrta megállapította: „Az internetes nyilvánossághoz közvetítés körében a szerzőnek kizárólagos joga van arra, hogy engedélyezze az olyan típusú nyilvánossághoz való közvetítést, ahol a közönség a hozzáférés helyét és idejét egyénileg választhatja meg. Amennyiben csak az internetes szolgáltató aktív közreműködésével válik lehetővé a szerzői műnek a weboldalon történő megjelenítése, és a szolgáltatónak megfelelő lehetősége és ráhatása van arra, hogy a honlapján csak olyan szerzői mű jelenhessen meg, amellyel szerzői jogsértés nem valósul meg, felelőssége – szerzői jogsértés esetén – megállapítható.”³⁸

Érdekessége az ügynek, hogy a bíróság az ítélet meghozatala során nem a fent ismertetett Elker tv.-re hivatkozott.³⁹

A fenti döntések nagyon jó példái annak, hogy az irányelv és a nemzeti jogszabályok kevésbé szigorú rendelkezései ellenére mégsem maradnak büntetlenül az internetszolgáltatók.

Az internetszolgáltatók felelősségének szabályozására irányuló törekvéseket, valamint annak a gyakorlatban megvalósuló jelenlegi tendenciáját láttuk. Most nézzük a másik oldalon történő próbálkozásokat! Vagyis mi a helyzet a végső felhasználókkal, az „ellenük” bevezetett eljárás eredményeivel?

A „három csapás” rendszerek

A kezdeti „három csapás” rendszerek

2008-ban Új-Zéland próbálkozott egy, a „három csapás” rendszerhez hasonló szabályozás bevezetésével. A szerzői jogi törvény módosítása új, 92A szakaszának rendelkezéseivel lehetővé tette volna, hogy az internetszolgáltatók figyelmeztetés után, bírósági döntés nélkül

³⁵ Dr. Cserba Veronika, dr. Munkácsi Péter: Lehetőség az önszabályozásra? A DRM-megoldások hatása a nemzetközi szerzői jogi közös jogkezelés gyakorlatára. Fehér könyv a szellemi tulajdon védelméről. 2007, p. 155–173.

³⁶ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:113:0020:0020:HU:PDF>.

³⁷ Nagle: i. m. (25), p. 209–214.

³⁸ Pf.II.20.183/2003/3. szám.

³⁹ http://ec.europa.eu/internal_market/e-commerce/docs/study/liability/hungary_12nov2007_en.pdf.

megszüntessék azon felhasználók internetkapcsolatát, akik jogsértő tartalmakat töltenek fel a világhálóra, illetve töltenek le onnan. A jogszabály ezen rendelkezését azonban sajnálatos módon eltörölték.⁴⁰

2009 tavaszán a tajvani törvényhozás is elfogadta a szerzői jogi törvény módosítását. A módosítások értelmében az internetszolgáltatók kötelezhetővé válnak arra, hogy az illegális letöltők internetkapcsolatát három figyelmeztetés után megszüntessék. A módosítás értelmében a peer-to-peer technológiák, így a fájlcsere-lő oldalak szerzői jogi védelem alatt álló tartalmak illegális terjesztésére történő használata bűncselekménynek minősül, az ilyen jellegű visszaélés büntethetővé válik.

Az internetszolgáltatókra vonatkozóan az új törvény két fontos rendelkezést is tett. Egyrészt az internetszolgáltatók átmeneti mentességet kaphatnak az ügyfeleik által elkövetett jogsértések miatti felelősségvállalás alól, amennyiben együttműködnek a jogsértő tartalom eltávolításában, valamint bevezette a „három csapás” rendszert is.⁴¹

A dél-koreai nemzetgyűlés szintén 2009 nyarán fogadta el azt a törvénymódosítást, mely rendelkezik a „három csapás” rendszer bevezetéséről.

Az új törvény rendelkezései szerint az illegális letöltők tevékenysége fokozatos rendszerben válik szankcionálhatóvá, vagyis két eredménytelen figyelmeztetést követően az internetszolgáltatók a jogsértők internetkapcsolatát maximum hat hónapos időszakra felfüggeszthetik. A törvény nemcsak a jogvédett dalok, filmek és televíziós műsorok illegális letöltése esetén helyezi kilátásba a szankciókat, de a jogvédett képek, hang- és videoanyagok illetéktelen, engedély nélküli felhasználását is hasonló módon büntethetővé teszi.⁴² A bemutatott rendszerek gyakorlati tapasztalatairól egyelőre nem rendelkezünk információval.

Franciaország

Az Európai Parlament 2001. május 22-én fogadta el az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló 2001/29/EC irányelvet. A francia törvényhozás az irányelv eredményeként meghozta a DADVSI törvényt, melynek célja a szerzői jogok védelme az interneten. Ezt követően került sor a fájlmegosztás elleni törvény, az ún. Hadopi-törvény megalkotására. Nevét a törvény által felállított hatóságról kapta, melynek teljes neve „Loi Haute autorité pour la diffusion des oeuvres et la protection des droits sur Internet”, feladata az internet ellenőrzése szerzői jogi szempontból.

A jogszabály a francia alkotmánybíróságot is „megjárta”, a végleges döntés értelmében nem alkotmányellenes. Komoly küzdelem volt a rendszer támogatói és ellenzői között,

⁴⁰ Ryan, Hein: i. m. (6).

⁴¹ Lásd bővebben: Jason Rudkin-Binks, Stephanie Melbourne: The New „Three Strikes” Regime for Copyright Enforcement in New Zealand- Requiring ISPs to Step up to the Fight. Entertainment Law Review, 21. k., 6. sz., p. 146–149.

⁴² <http://www.jogiforum.hu/hirek/21280#ixzz0ykwbbqg1>.

melyre a későbbiekben térünk ki. A tervezett „fokozatos válasz” (*graduated response*) helyett „három csapás” (*three strikes*) néven vált ismertté a jogintézmény.

A törvényjavaslat intézkedik a jogvédelmi és jogérvényesítési feladatokkal felruházott hatóság létrehozásáról, majd egy módosítást követően rendelkezik az illegális letöltés szankcionálásának menetéről és a kiszabható büntetésekről.

A rendszer lényege a következő: azok a magánszemélyek, akik fájlcsere- hálózatok útján szerzői jogi jogsértést követnek el, az internetszolgáltatók segítségével a Hadopin át figyelmeztetéseket kapnak, majd ezek eredménytelensége esetén a hatóság felfüggesztheti internet-hozzáférésüket.

A szerzői jogok tulajdonosai ennek a hivatalnak jelezhetik, ha jogsértést gyanítanak. A Hadopi a torrentoldal szerverének IP-címe alapján beazonosítja a szervert internetszolgáltatóját, és – törvényi felhatalmazás alapján – elkéri tőle azokat az IP-címeket, amelyekről szolgáltatását rendszeresen használták.⁴³

A Hadopi beazonosítja a felhasználókat, és e-mailben felszólítja a tevékenység abbahagyására. Ez az ún. első csapás. Ezt követően, amennyiben a felhasználó folytatja az illegális tevékenységet, úgy egy újabb felszólítást kap a hatóságtól, immár ajánlott postai küldeményben (2. csapás). Ha még ez sem lett volna elég a jogsértő megfélemlítésére, akkor a Hadopi átadja bíróságnak az adatokat, amely pénzbüntetést (1500–3000 euró) ró ki, vagy szüneteltetheti (maximum 1 évre) a felhasználó internetkapcsolatát. Ebben az esetben a jogsértő felkerül egy feketelistára, és más internetszolgáltatókkal sem tud majd szerződést kötni (3. csapás). „Természetesen” az internetszolgáltatás előfizetői díját továbbra is fizetnie kell a felhasználónak a felfüggesztett szolgáltatás ellenére is. Egy esetleges bírósági eljárás során a felhasználónak kell bizonyítania ártatlanságát.⁴⁴

Mint azt már a bevezetőben említettük, a rendszernek támogatói és ellenzői is szép számmal vannak. Sokan azt állítják, hogy az internet-hozzáférés az információs társadalom korában alapvető emberi jog, ennek felfüggesztését nem lehetne megengedni. Az eljárás ugyanis gátolja az internet fejlődését.

További probléma, hogy az internetkapcsolat előfizetőjét büntetik akkor is, ha nem ő a szerzői jogok megsértője, a változó IP-címeznél a szabálysértő azonosítása nehéz, szinte lehetetlen. Érdekes továbbá, hogy a Hadopi saját kémszoftverének telepítését ajánlja mindenkinek, mert állítása szerint egy esetleges bírósági eljárásban csak ezen szoftver által tárolt adatok bizonyíthatják az ügyfél ártatlanságát mindkét fél által elfogadható módon.⁴⁵

Érthető a támogatók álláspontja is, miszerint az utóbbi években az online szerzői jogi jogsértések száma is jelzi, hogy szükség van egy hatékony eszközre a szerzői jogok védelmére.

⁴³ Mezei: i. m. (2), p. 219.

⁴⁴ Ryan, Heintz: i. m. (6).

⁴⁵ <http://www.bitport.hu/trendek/ingyenes-letolttes-kontra-szerzoi-jogvedelem>.

A rendszernek természetesen idő kell a „kibontakozáshoz”, ... az internetezőknek hozzá kell szokniuk, hogy új szabályok léptek életbe, s ezeknek megfelelően kell eljárniuk, „viselkedniük”. Az online sajtóban jelentek már meg olyan írások (a Rennes-i Egyetem kutatói által készített felmérés szerint), hogy a Hadopi-törvény hatástalan, bevezetése óta nemhogy csökkent, hanem nőtt az illegális letöltések aránya. A megállapítás felettébb érdekes, ugyanis a hatóság csak 2010 őszén kezdi meg tényleges működését, vagyis a felszólító levelek kiküldését. Az internet figyelését azonban már júliusban megkezdték.⁴⁶

Az előzetes felmérések azt mutatják, hogy az internetezők változtattak „beszerzési forrásaikon”. Mivel a szabályozás a fájlcsere oldalakon keresztül megvalósult illegális letöltés szankcionálását célozza, az internetezők új alternatívák után néztek, és nagyobb arányban kezdtek el a streaming és a közvetlen letöltést kínáló weblapokon keresztül letölteni.

Egyesült Királyság – a „brit Hadopi”

Az Egyesült Királyságban idén májusban fogadták el a Digital Economy Act (továbbiakban: DEA) elnevezésű, kalózkodás elleni törvényt.⁴⁷

Előzményként fontos megemlíteni a 2006-os Gowers-jelentést,⁴⁸ melynek megalkotója, Andrew Gowers úgy vélte, hogy a digitális világ szerzői jogi jogsértői sokkal kisebb büntetéseket kapnak, mint a valódi világban hasonló bűncselekményeket elkövető társaik, ezért jelentésében azt javasolta, hogy a kiszabott büntetéseket igazítsák az okozott kárhoz.

Ezt követte később a Digital Britain jelentés, mely a brit kormány álláspontját tartalmazta az illegális letöltésekkel kapcsolatban.

A törvényjavaslat szerint az internetszolgáltatókat köteleznék arra, hogy a jogosultak által megfelelően azonosított feltételezett jogsértő személyeket értesítsék arról, hogy magatartásuk szerzői jogot sért, és az ismételten komoly jogsértéseket elkövetőkről – az értesítések alapján – anonimizált adatokat gyűjtsenek, amelyeket a jogsértő személyt azonosító adatokkal együtt bírói végzés alapján adnak ki a jogosultaknak.⁴⁹

A DEA rendelkezéseinek megfelelően a brit médiafelügyeleti szerv, az Ofcom elkészítette és konzultációra bocsátotta a kalózkodás elleni törvénycsomag rendelkezéseinek végrehajtására vonatkozó gyakorlati kódexét.

A jogszabály legvitatottabb rendelkezése természetesen a három csapás intézkedési csomag volt, amely az internet-előfizetés felfüggesztését ugyan végül nem tette lehetővé, de megkönnyíti a jogosultak egyedi jogérvényesítését a bíróságok előtt.

⁴⁶ <http://www.jogiforum.hu/hirek/22706#ixzz0yAyINTCI>.

⁴⁷ http://en.wikipedia.org/wiki/Digital_Economy_Act_2010.

⁴⁸ Lásd bővebben *Ficsor Mihály*: Vigyázó szemetek Londonra vessétek? Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle, 2. (112.) évf. 1. sz., 2007. február.

⁴⁹ Bővebben lásd *Imre*: i. m. (3).

A javaslat szerint 2011 elején kell megkezdeni a filmeket, zenéket, televíziós sorozatokat és egyéb, hivatalosan jogvédett tartalmakat illegálisan letöltő előfizetőik adatainak gyűjtését.

Az internetszolgáltatóknak figyelmeztetnie kell a jogsértést elkövető ügyfeleket, hogy felhasználói magatartásuk törvénybe ütközik. Amennyiben nem hagynak fel a jogsértő magatartással, úgy – szerzői jogi jogsértésre vonatkozó panasz és bírósági jóváhagyás alapján – jogukban áll az illető felhasználó adatait továbbítani a jogtulajdonos felé, aki ezt követően akár polgári pert is indíthat majd.

Az ismételt jogsértést elkövető felhasználókkal szemben több intézkedés is foganatosítható: weblapokhoz való hozzáférés letiltása vagy a sávszélesség korlátozása, aminek hatására jelentősen lassul a felhasználó internetszolgáltatásának sebessége, illetve megszünrhetők az átmenő tartalmak is.

A „három csapás” eljárás bármely szakaszával szemben az állítólagos jogsértő az Ofcom által létrehozott független testülethez fellebbezhet. Ha a fellebbezés alapos volt, a testület kötelezheti az internetszolgáltatót az értesítés visszavonására, illetve az eljárással összefüggő költségek megtérítésére.

A jogi szankció alkalmazásának előfeltétele az illegális letöltés okán kiküldött háromszori figyelmeztetés, és ezek hatástalansága. Az Ofcom állásfoglalása szerint két figyelmeztetés között legkevesebb egy hónapnak kell eltelnie. További szankciók alkalmazására pedig csak akkor kerülhet sor, ha az internetező 12 hónapon belül kapja meg mindhárom figyelmeztetését, ugyanis az internetszolgáltatók egy év elteltével kötelesek törölni az értesítéseket.⁵⁰

A figyelmeztetésnek mindenre kiterjedően egyértelmű és közérthető információkat kell tartalmaznia a felszólítás okáról, tájékoztatnia kell a címzettet arról, hogyan védheti meg hálózatát a külső, illetéktelen hozzáférésektől, továbbá hogy a milyen jogorvoslati lehetőségekkel élhet.

Hiányossága az új szabályozásnak, hogy a kötelezettség egyelőre csak a legnagyobb, 400 ezer főt meghaladó előfizetői táborral rendelkező szolgáltatókra vonatkozik. Az Ofcom előrevetítette, hogy amennyiben a jogsértő előfizetők átpártolnak a 400 ezer főt nem meghaladó szolgáltatókhoz, úgy változtatni fognak a szabályozáson.⁵¹

Az Ofcom előre jelezte, hogy negyedéves rendszerességgel készít majd jelentést az illegális tevékenységek arányáról, és változatlanág vagy a mutatók további romlása esetén a kisebb előfizetőszámmal rendelkező és a mobilinternet-szolgáltatókra is kiterjesztheti a kötelezettséget. Az Ofcom a negyedéves jelentések éves összegzése alapján fogja értékelni azt is, elegendő-e csupán a figyelmeztető üzenetek az illegális fájlcsere csökkentéséhez, vagy szükség van-e arra, hogy a jogszabályban megfogalmazott módon a kulturális államtitkár elrendelje további technikai szankciók bevezetését.⁵²

⁵⁰ <http://eszerint.blog.hu/search?searchterm=OFCOM&searchmode=OR&submit=Keres%C3%A9s>.

⁵¹ Ed Baden-Powell, Nick Eziefula: Coalition Britain – A New Era of Digital Politics. Entertainment Law Review, 21. évf. 6. sz., p. 205–208.

⁵² Ryan, Heint: i. m. (6).

A remények szerint a legtöbb ember felhagyna a jogsértő fájlcsereléssel, amennyiben figyelmeztető üzeneteket kapna, és a fenti lépéseket csak abban az esetben alkalmaznák, ha egy felhasználó a figyelmeztetés ellenére is folytatja az illegális letöltéseket.

Láthatóan a brit szabályok „enyhébbek” a francia rendelkezéseknél, ugyanis az internet-előfizetés felfüggesztését nem teszik lehetővé. Az a jövő zenéje, hogy a britek által alkalmazott szankciók (vagyis a bizonyos weblapokhoz való hozzáférés letiltása, a sávzélesség korlátozása, a lelassult internetszolgáltatás) elegendőek lesznek-e a jogsértések csökkentésére.

Írország

A jelenlegi helyzet szerint az ír szabályozás kissé eltér az előzőekben bemutatott francia és angol példáktól. Írorszában ugyanis nem törvényi szinten került szabályozásra a „három csapás” módszere. Az IRMA (jogvédő szervezet) és az Eircom (internetszolgáltató) között létrejött szerződés alapján fogják szűrni az illegális letöltőket. A szabályozás előzménye, hogy a legnagyobb lemezkiadók beperelték az Eircomot a hálózatán működő jogosulatlan hangfelvétel-felhasználások miatt. A bírósági eljárás ugyan egyezséggel zárult a felek között, nem volt mit tenni, lépni kellett a jogsértések felszámolására.

A rendszer a következőképp működik. A lemezkiadók megbízásából a Dtecnnet hálózat-ellenőrző vállalkozás folyamatosan figyeli az Eircom internetes forgalmát. Ha jogsértő tevékenység gyanúja merül fel, az érintett IP-címét és a feltételezett jogsértésre vonatkozó egyéb adatokat (jogosult neve, érintett hangfelvételek címe, feltételezett jogsértés időpontja) átadják a lemezkiadóknak, amelyek továbbítják azt az Eircomnak.

A rendszer a továbbiakban hasonlít az előzőekben ismertetettekhez: az első értesítés felhívja a fogyasztó figyelmét arra, hogy valószínűleg szerzői jogi jogsértést követ el, a második felszólítás azt tartalmazza, hogy a további szerzői jogi jogsértések az előfizetői szerződés megszűnésével és az internetről való lekapcsolással járhatnak. Az első két felszólítást követően mindkét esetben 14-14 napja áll rendelkezésre a fogyasztónak, hogy a rendszert ellenőrizze, a számítógép használóit megfelelően tájékoztassa. Az utolsó lépés pedig a fogyasztóhoz címzett nyilatkozat a szerződés megszüntetéséről.

A harmadik értesítés kézhezvételét követően megint 14 nap áll az előfizető rendelkezésére, hogy szükség esetén felvegye a kapcsolatot az Eircommal, a felek által elfogadott protokoll szerint ugyanis van kimentési lehetősége a fogyasztónak: nem kerülhet sor az elérés felfüggesztésére, ha az internetre egészségügyi szolgáltatás vagy lényeges gazdasági okok miatt nélkülözhetetlenül szükség van.⁵³

Az illegális letöltőnek joga van bármely szakaszban tiltakozni a jogsértés vádjával szemben.

⁵³ Ryan, Heinl: i. m. (6).

Érdekes sajátossága a rendszernek, hogy csak egyetlen szolgáltató „ügyfeleire” terjed ki a hatálya, tehát az illegális letöltés a többi szektorban tulajdonképpen „megengedett”.

Az, hogy az Eircornak mennyi előfizetője marad, csak intézmény működését követő hónapokban derül ki.

Említést érdemel, hogy egy dublini bíróság döntésében jóváhagyta a két fél megállapodását, mivel nem találta jogellenesnek a benne körülírt gyakorlatot a fogyasztók személyes adataival kapcsolatban.

A rendszer egyelőre három hónapos próbaüzemmódban működik, kíváncsian várjuk a fejleményeket, eredményeket.⁵⁴

Spanyolország

Spanyolországban érdekes a helyzet. A spanyol bírósági gyakorlat eddig nem nagyon osztotta az európai álláspontot. Az elmúlt években a spanyol jogkezelő szervezetek több pert is indítottak fájlmeosztó magánszemélyek ellen, de eredménytelenül. A bíróság ragaszkodik a gyakorlatához, hogy „Spanyolországban senki nem ítéltethető el szerzői jogok megsértésért, amíg be nem bizonyosodik, hogy anyagi haszna származott a védett tartalom engedély nélküli meosztásából.”

A legfrissebb ügyben egy főként eDonkey-linkeket kínáló oldal fenntartója ellen indult eljárás; egy zenei jogvédő szervezet perelte be az oldal fenntartóját (Jesús Guerra), és az oldal azonnali bezárását kérte a bíróságtól.

A tárgyalásokon Jesús Guerra azzal védekezett, hogy az oldalán nincsenek reklámok, bevétele nem származik belőle, csak linkeket ajánl fel másoknak, ugyanúgy, ahogy egy keresőprogram. A SGAE nyáron betervezett blokkolási kérését a bíró már akkor visszautasította, mondván, hogy a P2P-hálózatok mint egyszerű adatátviteli csatornák törvényesen működnek.

A véglegesen lezárt eljárásban a bíró kimondta, hogy ha valaki jogvédett tartalmakhoz vezető linkeket vagy a linkek listáit kínálja, az nem azonos azzal, amikor magukat a tartalmakat teszi nyilvánosan elérhetővé – ez utóbbit a spanyol törvények is büntetik, ezért a két technika elvi azonosságának kimondását várta a SGAE a bíróságtól. A bíró szerint a link közzététele nem sorolható sem a „terjesztés”, sem a „másolás”, sem a „nyilvános közzététel” jogi kategóriájába, ezért nem tekinthető illegális tevékenységnek.⁵⁵

Úgy tűnik, hogy Spanyolország mégiscsak „beadja a derekát”, és felveszi a harcot a jogellenes letöltések ellen.

2010 januárjában a spanyol kormány bemutatta az új, az internetes kalózkodás ellen irányuló törvény tervezetét, amelynek hatálybalépése esetén gyorsított eljárás keretében válna

⁵⁴ Lásd bővebben Nagle: i. m. (25).

⁵⁵ http://itcafe.hu/hir/p2p_torrent_spanyolorszag.html.

lehetővé az illegális letöltési lehetőséget kínáló oldalak bezárása. A tervek szerint a parlament júniusban tárgyalta volna a javaslatot, de jelenleg kevés az esély rá, hogy még az idei évben megtárgyalásra és elfogadásra kerül. A törvénytervezet egy olyan hatóság felállításáról rendelkezik, amelynek feladata az lesz, hogy a jogellenes letöltések folyamatos ellenőrzése segítségével indítványokat terjesszen elő az illetékes bírói fórumoknál egyes weboldalak lekapcsolására. A bírónak négy napja lesz reagálni.

A jogszabálytervezet szerint a jogtulajdonosok – hasonlóan a francia „gyakorlathoz” – egy újonnan létrehozott Szellemi Tulajdon Bizottságnál jelenthetik be a jogsértő oldalakat. A testületnek 3-6 hónapos időszak alatt kellene megvizsgálnia, hogy valóban történt-e szerzői jogi jogsértés. A bizottság a vizsgálat eredményét és a bírósági intézkedésre vonatkozó javaslatát a spanyol Nemzeti Törvényszék (Audiencia Nacional) felé továbbítaná. A törvényszéknek négy napja lenne az érintett felek meghallgatásával döntést hozni az ügyben: elrendelni a büntetőjogi eljárás elindítását, a jogsértő fájlok eltávolítását, sőt adott esetben az oldal bezárását is. A fellebbezés, valamint minden más, az adott ügyhöz kapcsolódó jogi kérdés a megszokott bírósági rendszeren keresztül zajlana. Az ügyben várhatóan csak 2010 őszén lesz előrelépés.

A spanyol rendszer tehát annyiban különbözne a többi európai országétól, hogy nem a fogyasztókat büntetik az internetkapcsolat letiltásával, felfüggesztésével, hanem közvetlenül a fájlcsereoldalak ellen kívánnak fellépni. A spanyol megoldás tehát valamilyen szinten az ötvözete a „három csapás” rendszernek, valamint a szolgáltatók felelősségével kapcsolatos értesítési-eltávolítási eljárásnak.⁵⁶

Finnország

Finnország is csatlakozni látszik azokhoz az országokhoz, amelyekben az internetszolgáltató írásban figyelmezteti jogsértő előfizetőit a tevékenység veszélyeire. Legalábbis erre utal a finn kulturális minisztérium májusban nyilvánosságra hozott javaslata.

A más országokban már a gyakorlatban is alkalmazott megoldásokhoz képest azonban a finn javaslat sokkal enyhébb: a felszólítás figyelmen kívül hagyásának ugyanis semmilyen szankciója nincs. Az internetkapcsolat megszakítását mint végső eszközt érthető okok miatt nem támogatja a finn kormányzat, hiszen miután a közelmúltban alapjoggá tették az internetkapcsolatot, július 1-jétől immár jogilag is kötelezték az egyetemes távközlési szolgáltatókat, hogy legalább 1 Mbit/s letöltési sebességű internetkapcsolatot biztosítsanak mindenkinek, a két intézkedés pedig egymás ellen hatna. A finn kulturális miniszter, Stefan Wallin azzal indokolta a tervezetet, hogy a friss felmérések tanúsága szerint Finnországban is jelentős a jogsértő online felhasználások aránya.

⁵⁶ <http://www.hamisitasellen.hu/hu/hirek/2010/egyre-kevesebb-cd-fogy-spanyolorszagban>.

A tervezet jelenleg egyeztetés alatt áll. A jogosultakat képviselő szervezetek pozitívan értékelik, hogy a kormányzat tenni kíván az online jogsértések visszaszorítása érdekében. Számos kritikát kapott azonban a javaslat azon része, amelynek alapján a felszólítások utóéletét, vagyis azt, hogy annak eleget tett-e az internet-előfizető, nem ellenőriznék.⁵⁷

Összefoglalás

Mivel a fent ismertetett szabályozási rendszerek csak nemrégiben láttak napvilágot, illetve tesztelés alatt állnak, így egyelőre végső konklúziót nem vonhatunk le.

Csak találgathatunk, hogy vajon melyik tendencia „lesz a nyertes” az illegális letöltések elleni harcban: a legszigorúbb francia rendszer, amit oly sokan támadnak? Lesz-e eredménye az engedékeny finn vagy spanyol rendelkezéseknek? És a brit rendszer, ami tulajdonképpen egy „arany középutat” jelentene? Vajon nem lenne célravezetőbb egy olyan rendszer bevezetése a többi országban is, mely lassított internetszolgáltatással próbálja elérni célját, így közvetve blokkolja – technikailag tulajdonképpen ellehetetlenítve – az illegális letöltést?

S vajon az uniós reformcsomag intézkedéseit hogyan fogják átültetni a tagállamok nemzeti jogszabályaikba? Mi lesz az eddig kidolgozott és tesztelés alatt álló rendszerekkel, ha már rögtön az elején változtatni kell rajtuk az uniós előírásoknak való megfeleltetés miatt? Milyen tapasztalatokkal, eredményekkel zárul az elektronikus kereskedelmi irányelvet érintő konzultáció? Végül, de nem utolsósorban, mi lesz a „rettegett” ACTA-egyezmény sorsa?⁵⁸

A kérdések nyitottak. Kíváncsian várjuk a következő években megvalósuló reformokat, illetve azok eredményeit.

⁵⁷ http://eszerint.blog.hu/2010/08/03/finn_torvenyjavaslat_az_online_jogsertok_figyelmezteteserol.

⁵⁸ Bővebben lásd: *Tóth Péter Benjámin*: Első oldal. Infokommunikáció és Jog, 2010. 36. sz., február.